

Paříž 3/IV 1919.

Milovaný pane Prezidente,
tak Vás predsa len ešte uvidím! Toto je moja prvá myšlienka.

V Paríži som dosiaľ, lebo toho vyžaduje:

1. Problém nášho vojska v Rusku, problém Ruska;
2. Prípad Pellé–Piccione.¹

ad 1. Prikladám telegr[am] poslaný p. marš[alom] Fochom gen. Janinovi.²

Intervencia vojensko-medzispojonecká nebude, naši v Sibirsku hynú.³ Spojenci nedodržiajú vždy, čo sľubujú, lebo ľahkomyselne sľubujú. Politický to i mravný chaos.

Uvážme – jednajme.

Ústne Vám vyložím ostatné.

ad 2. Príloha.

Nie je to úplný obraz, ale Vy porozumiete.

Konferencia v Paríži neprinesie nám, čo sme mohli očakávať: Rozhodne sme slabší dnes – než včera. Aj osvedčení priatelia ubývajú.

Robím, čo môžem. Pozorujem našich pri práci a vedľa pozorujem svet.

Duša mi mrzne.

Toľko, toľko toho ešte na náš čaká a svet akoby slepý!

Urobím, čo bude možno, ale som už unavený, unavený až k smrti.

Verím vo Vás a Vás milujem ako vždy

Váš Milan

P. S. Poručík Benoni Vám doručí tento dopis. Pridelený mi bol v Paríži ako pobočník. Upotrebil som ho pre bežnú službu. Zdá sa mi poriadny chlapec.

DOPIS

AÚTGM, f. T. G. Masaryk, sign. R, k. 424. Originál, rukopis. Tamtéž opis, strojopis.
SNA, f. Milan Rastislav Štefánik, k. 21, i. č. 847. Koncept, rukopis.

1 – Maurice César Joseph Pellé (1863 –1924), francouzský generál, v letech 1919–1921 šéf francouzské vojenské mise v Československu a náčelník Hlavního štábu československé branné moci. Luigi Giuseppe Piccione (1866–1942), italský generál, 1918 velitel československých legií v Itálii, 1918–1919 náčelník italské vojenské mise v Československu, 1919 vrchní velitel československých vojsk na Slovensku. Konflikt mezi oběma generály, resp. mezi francouzskou a italskou vojenskou misí vyplýval z rivality Itálie a Francie a jejich snahám získat kontrolu nad československou armádou, bojující tehdy na Slovensku a Podkarpatské Rusi proti Maďarské republice rad. V konfliktu nakonec zvítězila Francie.

2 – Zmiňovaný telegram v archivu není k dokumentu připojen.

3 – V létě 1918 (17. května) československé legie vystoupily proti bolševikům na Sibiři a s jejich pomocí byla v září ustavena v Užě prozatímní demokratická vláda sídlící od října v Omsku. 18. listopadu 1918 provedl ministr války admirál Alexandr Kolčak v Omsku vojenský převrat, prohlásil se „vrchním vladařem Ruska“ a nastolil na Sibiři „bílou diktaturu“, používající teroristických metod nelišících se nijak od metod bolševiků. Vztah československých legií ke Kolčakovi byl značně kritický a legionáři se na dalších přímých bojích s bolševiky po jeho boku odmítli podílet. Dohodové mocnosti zvažovaly uznání Kolčakovy vlády a poskytly mu omezenou vojenskou pomoc. K přímému vojenskému zásahu dohodových států na Sibiři ale nakonec nedošlo a koncem roku 1919 se Kolčakova diktatura pod náporom ofenzivy Rudé armády zhroutil. 7. února 1920 byl Kolčak v Irkutsku bolševiky zastřelen.

T. G. Masaryk V. Šrobárovi^a
Praha, 24. dubna 1919

/9

V Praze dne 24. dubna 1919.

Milý příteli,

upozorňuji Vás na číslo prešovského Golosa ruskoga naroda; v čísle velikonočním totiž v článku nadepsaném „Nemůžeme mlčet“ podává se stížnost na úřady slovenské, které ve Spiši, Šariši, Zemplíně a Užhorodě prý neuznávají Karpato-Rusy, prý se nepřijímají ruský psané žádosti. Inspektor Gallo v Šariši nedovolil prý přísahu učitelům v jich jazyce atd. Článek se končí prohlášením, že pod maďarskou vládou se těšili větším právům než pod slovenskou.¹

Upozornil jsem Vás ústně na problémy, které nás s Rusíny čekají. Nevím, jestli citovaný časopis není orgánem hnutí velkoruského;² na každý způsob s tím hnutím musíme počítat. Rusíni sami budou se muset o svém jazyku dohodnout, jakého dialektu chtějí užívat. Zde se nám jako prostředkovatel tamní Národní rady vnucoval známý na Moravě a ve Vídni dr. Klusák. Byl upozorněn, že vláda bude jednat s Rusíny přímo bez pomoci českého advokáta. Snad se Vám také bude vtírat v Bratislavě.

Konečně přikládám poznámku o inž. Smáhovi, hlásícím se o místo na Slovensku. Byl mně doporučen od četných občanů Valašského Meziříčí.

DOPIS

AÚTGM, f. T. G. Masaryk, sign. L(CD)-76-IV, k. 635. Opis, strojopis.

a – Adresováno: Pan dr. Vavro Šrobár, ministr zdravotnictví v Bratislavě.

1 – Uvedené číslo novin Golos ruskoga naroda se nepodařilo dohledat.

2 – Velkoruský směr, zastáván rovněž časopisem Golos ruskoga naroda, neuznával Ukrajince za svébytný národ a rovněž Rusíny považoval za Rusy.